



Csillagfedések

Az 1997. augusztus–decemberi időszak okkultációs eseményekben nagyon gazdag volt, a holdfogyatkozás mellett derült égen vizsgálhattuk a Szaturnusz-fedést, és november 15-én Magyarországon először több csoport sikeresen észlelte az **Aldebaran súroló fedését**. Ez utóbbról a szeptember 19-i, Busa Sándor által megfigyelt és az 1998. február 5-én esedékes érintőleges fedéssel egyidejűleg fogunk részletesen beszámolni.

Kisbolygó-okkultációk

Egyre többen kapcsolódnak be ebbe az észlelési ágba. 1998-tól Tuboly Vincének és az Occult 4.0 programnak köszönhetően az EAON-tól függetlenül tudunk előrejelzéseket, észlelőterképeket adni. Ez ügyben a leghatékonyabb érintkezési forma a számítógépes levelezés. A jelenleg kialakulóban lévő kisbolygó-okkultációs hálózat remélhetőleg a jövőben még több eredményt tud felmutatni. Az 1997 második felében született megfigyelések az alábbiak, sajnos pozitív esemény nem volt.

Észlelő	Műszer
Busa Sándor (Harkakötöny)	20 T
Dobra Szabolcs (Székesfehérvár)	30 T
Faragó Ottó (Stuttgart, D)	video
Hadházi Csaba (Hajdúhadház)	16 T
Hevesi Zoltán (Kaposvár)	11 T
Horváth Tibor (Hegyhátsál)	10 T
Kocsis Antal (Balatonkenese)	5 L
Kocsisné Vörösházi Villő (Balatonfűzfő)	sz
Kósa-Kiss Attila (Nagyszalonta, RO)	6,3 L
Nyári Szabolcs (Debrecen)	6 L
Póczek Antal (Nádasd)	7,2 L
Pop Péter (Gyulafehérvár, RO)	
Ravasz Bálint (Gyopárosfürdő)	5 L
Sárnecky Krisztián (Budapest)	25 T
Skobrák Judit (Budapest)	időmérés
Szabó Sándor (Sopron)	35 T
Tóth Zoltán (Fertőszentmiklós)	27 T
Tuboly Vince (Hegyhátsál)	7,2 L
Vaskúti György (Vaskút)	20 T

1997.08.12. (19) Fortuna	23:14–23:46 Nyári Szabolcs
	23:13–23:44 Kósa-Kiss Attila
	23:22–23:50 Tóth Zoltán
1997.09.03. (253) Mathilde	01:30–02:10 Horváth T., Tuboly V.
	01:40–02:06 Nyári Szabolcs
	01:41–02:02 Kósa-Kiss Attila
1997.09.04. (1171) Rusthawelia	00:52–01:20 Nyári Szabolcs
	00:50–01:10 Kósa-Kiss Attila
1997.09.18. (27) Euterpe	00:20–00:42 Kósa-Kiss Attila
1997.10.03. (130) Elektra	20:20–20:45 Sárnecky K., Skobrák J.
1997.10.03. (89) Julia	22:45–23:10 Faragó, Marx, Kowollik
	22:41–23:15 Nyári Szabolcs
1997.10.06. (447) Valentine	00:02–00:20 Kósa-Kiss Attila
1997.10.19. 247 Eukrate	02:40–03:02 Nyári Szabolcs
	02:38–02:59 Kósa-Kiss Attila
1997.10.27. (260) Huberta	02:48–03:13 Kósa-Kiss Attila

Hold-fedések

Az év második felében összesen 45 megfigyelés született. Mindenképpen gratulálnunk kell Nyári Szabolcsnak, aki az elmúlt időszakban 17, az egész évben pedig 85 mérést végzett. Ezen kívül augusztustól decemberig az alábbi mérések születtek: Tóth Zoltán 8, Szabó Sándor 10, Vaskúti György 3, Kocsis Antal 5, Tuboly Vince és Dobra Szabolcs 1 okkultáció. A következő időszak feladata, hogy minden komoly megfigyelő beszeresse észlelőhelyének ívmásodperc pontosságú koordinátáit a hozzá tartozó Geodéziai Dátummal (erről a témáról hamarosan olvashatjuk Nyári Szabolcs írását). Ezután már minden tizedmásodperces mérést eljuttatunk az ILOC-hez Japánba.

Szaturnusz-fedés 1997. november 12-én

A novemberi időjárás az elmúlt évektől eltérően nagyon kedvezően alakult, bár nyugat felől folyamatosan érkeztek a kisebb-nagyobb felhőtömbök, az 1997-es év egyetlen bolygófedésének hajnalára sok helyen derült égbolt fogadta a korán kelőket (esetleg későn fekvőket). „A fedés idejére a Hold már elég alacsonyra került, 10–15 fok magasan a horizont felett már erősen hullámszott, remegett a kép, érezhető volt a szcintilláció” (Kósa-Kiss Attila). Persze a bolygók Hold általi fedésének tudományos jelentősége nincs, de a látvány lélegzetelállító volt. Égi kísérőnk „telibe találta” az óriásbolygót a sötét peremnél. A megfigyelés sok izgalmat hozott: „...a Mizart finommozgatással kergettem a Szaturnusz után. Némi izgalmat jelentett egy tujafa csúcsa, így a jelenség kezdete előtt kénytelen voltam áttelepíteni a távcsövet. A látvány természetesen megérte a várakozást, a 250x-es nagyítású látómező bal oldalán a holdi terminátor egy része gyönyörű kráterekkel, tőle jobbra egy szép nagy Szaturnusz fokozatosan közeledve egymáshoz, majd egyszer csak a gyűrű széle kezdett eltűnni (Hevesi Zoltán). A bolygó az Aristarchus és a Marius kráterek közötti távolság felénél került a Hold mögé (Busa Sándor). A Szaturnusz váratlanul és hirtelen kezdett belépni a Hold sötét korongja mögé. Másodpercek alatt felfalta a hatalmas óriásbolygót.” (Hadházi Csaba). A fedés időtartama nagyjából egy perc volt, ezt nagyban befolyásolta a légkör és a használt nagyítás. A csekély magasság miatt a Titán fedését nem lehetett megfigyelni. Az ország nagy részén csak a „belépés volt látható, a kilépés idejére a Hold lenyugodott” (Ravasz Bálint). A nyugati határszélen a kilépés is majdnem észlelhető volt, a jelzett 2:30 UT körüli időpontban a Hold még jól látszott a horizont felett, és kb. 5 perc múlva érte el az alsó pereme a látóhatárt. Volt egy átlátszó felhőréteg, amelyen át a holdperem látható volt, de a Szaturnuszt mégsem sikerült megpillantani. (Tuboly Vince) „Felejthetetlen látvány volt.” (Kocsis Antal)

SZABÓ SÁNDOR

Csillagvizsgálók, kisplanetáriumok

építészeti tervezését vállalja

Szász Mária okl. építésmérnök

1114 Budapest, Bartók Béla út 11–13.

tel.: 186-2313